

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.294/2021/12.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Molnár Ferencné dr., a tanács elnöke

Dr. Harangozó Attila, előadó bíró

Dr. Bartkó Levente, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2022. április 28.

Az ügy tárgya: egyedi azonosító jellel visszaélés büntette és más bűncselekmény

Terhelt:

Első fok: Szolnoki Járásbíróság, 17.B.716/2016/28., ítélet,
tárgyalás, 2018. február 7.

Másodfok: Szolnoki Törvényszék, 1.Bf.337/2018/3., végzés,
nyilvános ülés, 2018. október 31.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az egyedi azonosító jellel visszaélés büntette és más bűncselekmény miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Szolnoki Járásbíróság 17.B.716/2016/28. számú ítéletét és a Szolnoki Törvényszék 1.Bf.337/2018/3. számú végzését hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Szolnoki Járásbíróság a 2018. február 7. napján meghozott 17.B.716/2016/28. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki egyedi azonosító jellel visszaélés büntetében [Btk. 347. § (1) bekezdés a) pont II. fordulat] és hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. § 3. fordulat). Ezért – halmazati büntetésül – 1 év 5 hónap börtön fokozatú szabadságvesztés büntetésre ítélte, amelynek a végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette. A bíróság megállapította, hogy a szabadságvesztés végrehajtása esetén a terhelt legkorábban a büntetés kétharmad részének, de legkevesebb 3 hónap kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[2] Védelmi fellebbezés alapján eljárva a Szolnoki Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2021. október 31. napján meghozott 1.Bf.337/2018/3. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] Az eljáró bíróság által megállapított tényállás lényege a következő.

– A tanú 2010-ben birtokába jutott a más üzemben tartásában lévő XXX-000 forgalmi rendszámú, VW Touareg típusú személygépkocsinak, mely gépjármű forgalomból történő kivonására 2010. december 1. napján, míg a hatósági jelzések elvételére 2011. október 13. napján került sor.

– A tanú jelezte a terheltnek, hogy a gépkocsit nem tudja emiatt használni, ezért a terhelt a segítségét ajánlotta fel azzal, hogy szerez a terheltnek P betűjelű rendszámot, és hozzá tartozó okiratokat.

– A terhelt 2015. május 16. napját megelőző két hónappal – de pontosabban meg nem határozható időben – átadta a tanú részére az általa ismeretlen személyétől megszerzett P-00000 (00) ideiglenes rendszámot, valamint a rendszám használatához szükséges indítónaplót, ideiglenes forgalomban tartási engedélyt, továbbá azt a valótlan tartalmú munkaszerződést, amely szerint a tanú 2015. március 1. napjától a Kft.-nél áll munkaviszonyban, továbbá a P betűjelű rendszám használatára jogosító, ugyancsak valótlan tartalmú megbízási szerződést, mely szerint a Kft. megbízza a tanút 2015. április 2. napjától a cég főbb tevékenységi köreihez kapcsolódó feladatok ellátásával.

– Ezt követően az áruház parkolójában elhelyezett, eredetileg XXX-000 forgalmi rendszámú, forgalomból kivont VW Touareg típusú személygépkocsira a tanú jelenlétében és kérésére a terhelt felszerelte a P-00000(00) ideiglenes rendszám táblát.

– A terhelt úgy bocsátotta a tanú rendelkezésre a munkaszerződést, megbízási szerződést, indítónaplót, valamint az ideiglenes forgalomban tartási engedélyt, hogy tudomással bírt róla, hogy a tanú soha nem állt jogviszonyban a Kft.-vel.

II.

[4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt az ügyében eljáró bíró elfogultságára (kizártságára), illetve a védő kirendelésének az elmulasztására [tartalma alapján a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára], illetve tévedésre [tartalma szerint a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára] hivatkozással. A terhelt elsődlegesen a felmentését, míg másodlagosan a vele szemben kiszabott büntetés jelentős enyhítését kérte.

[5] Indokai szerint az ügyében eljáró másodfokú tanács nem volt pártatlan és elfogulatlan, mivel a tanács elnöke a haragosa, akit 2008-ban a bíróságok ítélkező tevékenységével kapcsolatosan kifejtett véleményével megsértett, ezért a másodfokú nyilvános ülésen felszólította őt a bírósági épület elhagyására. A tanácselnök elfogultságára vonatkozó álláspontjával összefüggésben hivatkozott az Alkotmánybíróság 17/2001. (IV. 1.) AB számú határozatára.

[6] Előadta, hogy ismeretei szerint a cselekmény elkövetőjét, aki a próbarendszámot használta pénzbüntetésre ítélte a bíróság, ehhez képest őt, aki csak a megbízást teljesítette, végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre, ami a büntetések belső arányosságát súlyosan sérti.

[7] Kifogásolta, hogy az eljárás során több alkalommal kérte, hogy a részére védőt rendeljenek ki, azonban erre nem került sor.

[8] A terhelt arra is hivatkozott, hogy a cselekmény elkövetésekor hirdetésből választotta ki a próbarendszámot, így jogszerűnek vélte annak használatát. Amennyiben tisztában lett volna azzal, hogy annak az átvételével és leszállításával bűncselekményt követ el, akkor nem vállalta volna el ezt az alkalmi munkát.

[9] Sérelmezte, hogy a bíróság nem vette figyelembe enyhítő körülményként azt, hogy négy korábbi elítélése miatt került olyan anyagi helyzetbe, amely miatt a bűncselekményként értékelt alkalmi munkát elvállalta.

[10] A Legfőbb Ügyészség BF.1356/2021/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[11] Indokai szerint az iratok alapján az első, de a másodfokon eljáró bíróság esetében sem merült fel olyan körülmény, amely arra engedne következtetést, hogy a bírók elfogultan jártak el a terhelttel szemben. A terhelt az általa állított elfogultsági okkal a jogerős ítélet meghozatala előtt tisztában volt, már az elsőfokú ítélet kihirdetése után is hivatkozott erre a tárgyalási jegyzőkönyv tanúsága szerint.

[12] Kifejtette, hogy felülvizsgálati eljárásban tévedésre mint büntethetőséget kizáró okra hivatkozni csak akkor lehet, ha az irányadó tényállás tartalmaz olyan ténybeli körülményeket, amelyek alkalmat adhatnak ilyen jogkövetkeztetés levonására. Ilyeneket pedig a tényállás nem rögzített. Az ítélet indokolása kifejezetten arra mutatott rá a terhelt tudati tényeit illetően, hogy korábban gépjármű-kereskedelemmel foglalkozott, melynek során használt P-s rendszámokat. Vagyis tisztában kellett lennie azzal, hogy ilyen rendszámot csak a közlekedési hatóság állíthat ki, interneten jogszerűen megvásárolni nem lehet.

[13] Az ügyész utalt arra, hogy a terhelt esetében a kötelező védelem Be. 44. §-ában írt egyetlen esete sem állt fenn. A Be. 44. § (1) bekezdés f) pontja alapján az eljáró hatóság a terhelt indítványára védőt rendelhet ki, de a gyanúsított kihallgatásának és a bírósági tárgyalásnak a jegyzőkönyvéből sem derül ki, hogy kérte védő kirendelését. Ennek szükségességét az eljáró hatóságok sem észlelték. Az ügyészi álláspont szerint, mivel a Be. 46. § (5) bekezdése alapján sem történt meg védő kirendelése, így a védő távolmaradásának jogkövetkezményei nem érvényesíthetők. Az tehát, hogy védő nélkül folyt az eljárás, nem valósítja meg a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában írt abszolút hatályon kívül helyezési okot.

[14] Mindezek alapján a megtámadott jogerős határozat hatályában fenntartását indítványozta.

III.

[15] A terhelt felülvizsgálati indítványa nem alapos.

[16] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi – és nem pedig ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 648. § a)-d) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[17] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét.

[18] Ez valósul meg, ha a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására a jogerős ítéleti tényállás alapulvételével, büntethetőséget kizáró ok ellenében került sor. A felülvizsgálati indítvány – a tévedésre hivatkozása szerint – részben erre vonatkozó.

[19] A Be. 659. § (1) bekezdéséből következően a jogkövetkeztetések – így a bűnösség vagy a jogi minősítés megállapításának – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[20] A Btk. 20. § (1) bekezdése alapján nem büntethető az elkövető olyan tény miatt, amelyről az elkövetéskor nem tudott. A (2) bekezdés szerint nem büntethető, aki a büntetendő cselekményt abban a téves feltevésben követi el, hogy az a társadalomra nem veszélyes, és erre a feltevésre alapos oka van.

[21] Felülvizsgálati eljárásban a ténybeli és a jogi tévedésre mint büntethetőséget kizáró okra abban az esetben lehet hivatkozni, ha a jogerős tényállás tartalmaz olyan ténybeli körülményeket, amelyek alkalmat adhatnak ilyen jogkövetkeztetés levonására (BH 2011.183.).

[22] Ezzel összefüggésben a Kúria a következőkre mutat rá.

[23] Az állam a dolgok egy részének – így a személygépkocsiknak – a birtoklását, rendeltetésszerű használatát hatósági regisztrációhoz köti, amely révén ezen dolgok használata és forgalma nyomon követhető (ellenőrizhető). A regisztráció alapja a gyártó, illetve a hatóság által a dologon alkalmazott jelölés, amelyekről adott eljárási szabályok szerint a hatóság közokiratot állít ki. A jelölés és a közokirat együttesen teszik közhitelesen beazonosíthatóvá a dolgot. Ekként az államnak nem sérthető érdeke a hatóság által a dologon alkalmazott jelölés érintetlensége (önkéntes megváltoztathatatlansága).

[24] A közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény 2. § 5. pontja szerint járműazonosító adat a jármű hatósági jelzése (rendszáma) és alvázszáma. A törvény 9. § (2) bekezdés a) pontja alapján a járműnyilvántartás a külön jogszabályban meghatározottak szerint tartalmazza a jármű azonosító adatait.

[25] A gépjárművek rendszámablával ellátását a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 326/2011.

(XII. 28.) Korm. rendelet szabályozza. A rendelet 53. § (1) bekezdése kimondja, hogy a rendszám tábla olyan hatósági jelzés, amely a nyilvántartó szerv tulajdonát képezi. A rendszám tábla gyártótól történő megrendelése és a közlekedési igazgatási hatóság azzal történő ellátása a Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt., igazgatási szolgáltatási díj ellenében az ügyfélnek történő kiadása a közlekedési igazgatási hatóság feladatkörébe tartozik.

[26] Az irányadó tényállás szerint a terhelt átadta a tanú részére az általa ismeretlen személytől megszerzett ideiglenes rendszám táblát, valamint a rendszám használatához szükséges okiratokat, majd az ideiglenes rendszám táblát az eredetileg más forgalmi rendszámú, forgalomból kivont személygépkocsira felszerelte.

[27] Kizárja a tévedést az a tudati tény, hogy a terhelt az ideiglenes forgalmi rendszám, valamint a használatához szükséges valótlán tartalmú okiratok átadásakor, illetve a rendszám tábla személygépkocsira felhelyezésekor tisztában volt magatartása tilalmazott voltával (jogellenességével). Az eljáró bíróság erre vonatkozó érvelésével a Kúria egyetértett.

[28] A terhelt hivatkozott arra is, hogy nem tudott a magatartásának büntetendőségéről, ami viszont jogi tévedés, és ekként önmagában közömbös.

[29] A terhelt tévedésre hivatkozását illetően a Kúria kiemeli, hogy a társadalomra veszélyesség tudata alatt akár a cselekmény jogellenességének, akár társadalmi megítélésének tudata, vagy a cselekményhez kapcsolódó erkölcsi rosszallás ismerete értendő. Az elkövetőnek a magatartása tilalmazott voltát kell felismernie, nem pontos jogszabályi ismeretre van szükség. A büntető törvényben büntetendőnek nyilvánított cselekmény tekintetében azonban – önmagában a törvény nem ismerete folytán – a cselekmény társadalomra veszélyességében való tévedés fel sem merülhet; a személygépkocsik forgalmi rendszám szerinti hatósági nyilvántartása köztudott.

[30] Ekként az indítványnak a tévedésre mint büntethetőséget kizáró okra való hivatkozása alaptalan.

[31] Nem sértett törvényt az eljáró bíróság, amikor a tényállásban a terhelt bűnösségét egyedi azonosító jellel visszaélés büntetében [Btk. 347. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat] és hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. § 3. fordulat) megállapította.

[32] Az indítvány kifogásolta az eljáró másodfokú tanács, és azon belül a tanács elnökének elfogultságát.

[33] Ennek kapcsán a Kúria utal arra, hogy a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontja szerint bíróként nem járhat el az, akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható. A kizárt bíró részvétele a határozathozatalban a Be. 608. § (1) bekezdés b) pontja alapján feltétlen eljárási szabálysértés, és ekként a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerint felülvizsgálati ok. Az Alkotmánybíróság 25/2013. (X. 4.) AB határozata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos alapkövetelmény, hogy a

felülvizsgálati eljárást megalapozhatja az említett elfogultsági okra alapított felülvizsgálati indítvány.

[34] Erre az esetre is vonatkoznak azonban a kizárás egyéb szabályai; így irányadó a Be. 15. § (4) bekezdése is, miszerint a terhelt – mások mellett – a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontjában szabályozott kizárási okot a tárgyalás megkezdése után csak akkor érvényesítheti, ha valószínűsíti, hogy a bejelentés alapjául szolgáló tényről a tárgyalás megkezdése után szerzett tudomást, és ha azt három napon belül bejelenti.

[35] Jelen ügyben a terhelt az eljáró tanácselnök elfogultságára abból következtetett, hogy őt a bíróságok által 2008-ban végzett ítélkező tevékenységgel kapcsolatosan kifejtett véleményével megsértette.

[36] Az ügyben a tanács elnöke 2018. október 31. napjára az 1.Bf.337/2018/2. számú végzésével 2018. szeptember 10. napján tűzött ki nyilvános ülést. A terhelt az idézést 2018. szeptember 20-án vette kézhez, amelyet követően tisztában volt az eljáró tanács elnökének a személyével, aki – állítása szerint – a haragosa. A terhelt azonban az idézés átvételét követő három napon belül – a személyes viszonyukra alapítottnak – nem terjesztett elő kizárási indítványt, így az e tényre alapított elfogultsági kifogás érvényesítése felülvizsgálati eljárásban már önmagában ez okból kizárt.

[37] Ami a nyilvános ülés rendje fenntartása körében elhangzottakra alapított elfogultsági kifogást illeti, az a körülmény, hogy a terheltnek az ügygel összefüggésben nem álló, a bíróságok ítélkező tevékenységét minősítő kijelentései miatt a másodfokú tanács elnöke a nyilvános ülés rendjének fenntartása érdekében a Be. 546. § (2) bekezdése alapján intézkedést tett, nem alapozza meg a másodfokú tanács elfogultságát.

[38] A Be. 439. §-a a tárgyalás vezetése és méltóságának megőrzése érdekében biztosítja, egyben kötelezővé teszi a tanács elnöke számára mindazon intézkedések megtételét, amelyek ehhez szükségesek.

[39] Ezzel összefüggésben rámutat a Kúria arra, hogy e törvényi szabályok rendeltetésszerű (perrendszerű) alkalmazása nem teszi kétségesse az eljáró bíró pártatlanságát – épp ellenkezőleg –, így erre alapított kifogás nem vezethet eredményre.

[40] Megjegyzi a Kúria, hogy az elfogultság azt jelenti, hogy az eljáró bírótól – valamilyen konkrét, az ügy tényein kívül eső ok miatt – a pártatlan, elfogulatlan eljárás az adott ügyben nem várható el. Jelen ügyben ezzel szemben a terhelt utólag, kizárólag a bíróság által meghozott határozat általa kedvezőtlennek ítélt tartalmából következtetett az ügyben eljáró másodfokú bíróság és a tanács elnöke pártatlanságának a hiányára, ami ekként a már előzetesen fennálló elfogultságuknak a valószínűsítésére fogalmilag nem alkalmas.

[41] A terhelt az indítványában arra hivatkozott, hogy az eljárás során több alkalommal kérte, hogy részére védőt rendeljenek ki, azonban erre nem került sor, így védő részvétele nélkül ítélte el a bíróság.

[42] Kétségtelen, a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. E törvényhely d) pontja szerint pedig eljárási szabálysértés – és ekként felülvizsgálati ok –, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.

[43] A Be. 46. § (6) bekezdés második mondata szerint a bíróság a vádemelés után a terhelt indítványára védőt rendel ki.

[44] Ehhez kapcsolódóan a Be. 46. §-ához fűzött indokolás egyértelműen rögzíti, hogy a vádemelés után a terhelt vagyoni viszonyaitól függetlenül kötelező erővel bíró indítványtételi jogot kap, azaz a vádemelés után indítványa esetén a védő kirendelése kötelező.

[45] Az ügy irataiból azonban az állapítható meg, hogy a terhelt az eljárás során a nyomozati szakban és a bírósági eljárás során sem indítványozta védő kirendelését.

[46] Figyelemmel arra, hogy a Be. 44. §-a alapján a büntetőeljárásban a védő részvétele nem volt kötelező, továbbá a védő kötelező kirendelését előíró Be. 46. § (6) bekezdés szerinti törvényi feltétel sem valósult meg, mivel a terhelt ilyen tartalmú indítványt az iratokból kitűnően nem terjesztett elő, ezért a bírósági eljárásban az elsőfokú tárgyaláson és a másodfokú nyilvános ülésen védőnek nem kellett jelen lennie.

[47] Mindezek alapján megállapítható, hogy a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerinti felülvizsgálati ok nem valósult meg.

[48] Az indítvány kifogásolta az irányadó tényállás megalapozottságát, a bíróság bizonyítékértékelő tevékenységét, és ezen keresztül a bűnösség megállapítását, több, a jogerős ítélet tényállásában megállapítottaktól eltérő – abban nem, vagy másképp szereplő – tény állított, és túlnyomórészt a jogerős ítéleti tényállás megváltoztatását célozta.

[49] A Be. 659. § (1) bekezdése alapján a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[50] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható.

[51] Ugyancsak a bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik, hogy az adott ügyben, az adott terhelt esetében mit tekint enyhítő vagy súlyosító körülménynek, és azt miként értékeli. Anyagi jogi felülvizsgálat tárgyát a büntetéskiszabási tényezők értékelése nem képezheti, így felülvizsgálatban az sem támadható, illetve az sem vizsgálható, hogy az eljárási bíróság miként vette figyelembe a büntetés kiszabása során irányadó szempontokat. Következésképpen önmagában a kiszabott büntetés mértéke, a büntetéskiszabást befolyásoló tényezők mikénti értékelése felülvizsgálat alapja nem lehet. Ez vonatkozik a hivatkozott belső arányosság

sérelmére is, a felülvizsgálat ugyanis alanyra koncentrált eljárás, azt vizsgálhatja, akire nézve a felülvizsgálati indítványt benyújtották.

[52] Következésképpen a jogerős ítéleti tényállás támadása az eljáró bíróság mérlegelési tevékenységének kifogásolásán keresztül felülvizsgálati eljárásban eredményre nem vezethet.

[53] A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti olyan további felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt.

[54] Ekként a Kúria a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

IV.

[55] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[56] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételt előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételt előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2022. április 28.

Molnár Ferencné dr. s.k. a tanács elnöke, Dr. Harangozó Attila s.k. előadó bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró